

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **H/19835.**

Benyújtás dátuma: **2018-02-16 13:40**

Parlex azonosító: **801P7ZQ70001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Határozati javaslat benyújtása**

Benyújtó: **Sallai R. Benedek (LMP)**

Határozati javaslat címe: **Az élelmiszer-biztonság és az élelmiszerek minősége javítása érdekében szükséges intézkedésekről**

Tisztelt Elnök Úr!

Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 28. §-ának (4) bekezdése alapján „**az élelmiszer-biztonság és az élelmiszerek minősége javítása érdekében szükséges intézkedésekről**” címmel a mellékelt határozati javaslatot kívánom benyújtani.

...../2018. (.....) OGY határozat

az élelmiszer-biztonság és az élelmiszerek minősége javítása érdekében szükséges intézkedésekről

Az Országgyűlés

kifejezve elkötelezettségét az Alaptörvény XX. cikke iránt, mely szerint mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez, amely jog érvényesülését Magyarország egyebek mellett az egészséges élelmiszerekhez való hozzáféréssel biztosítja;

felismerve, hogy hazánk élelmiszerbiztonsága, minőségi élelmiszerral való ellátása nemzetpolitikai szintű stratégiai kérdés, amely hozzájárul a jelen és a jövő magyar állampolgárainak életminőségéhez és jóllétéhez, egészségi állapotának alakulásához és az ország versenyképességéhez;

látva, hogy haladéktalan lépések szükségesek az agrárium, a kereskedelem, valamint az állami és civil fogyasztóvédelmi felügyelet hatáskörét ellátó intézményrendszer megerősítése terén;

hangsúlyozva, hogy hazánk mezőgazdasága az értékes termőterületek kiterjedtsége és az élelmiszertermelés hagyományai következtében – nemzetközi összehasonlításban is – kivételesen jó adottságokkal rendelkezik, amelyhez minden további feltétel (egyebek mellett az EU közös agrárpolitikájával járó jelentős mértékű támogatások és az agrároktatás magas színvonala) adott, hogy a hazai mezőgazdaság egészséges élelmiszerekkel lássa el a magyar lakosságot, és emellett hozzájáruljon az ország gazdasági helyzetét javító export tevékenységhez;

megállapítva, hogy Magyarország rendszerváltást követő kormányai számos hibás és az ország lakosságának jelentős kárt okozó intézkedés révén nem csak nem tudták megvédeni a fogyasztókat a silány minőségű, kedvezőtlen élettani hatásokat kiváltó élelmiszerektől, hanem tovább növelték az ország kiszolgáltatottságát az élelmiszerellátásban, szemben mindazon jó gyakorlattal, amely az Európai Unió más tagállamaiban (pl. Franciaországban, Ausztriában) tapasztalható, felhívja a Kormányt, hogy

1. jelen határozati javaslat hatálybalépését követő hatvan napon belül alkosson részletes cselekvési tervet a hazai fogyasztók számára kereskedelmi forgalomba hozott élelmiszerek minőségének javítása és a jó minőségű, egészségmegtartó - és javító élelmiszerekhez való hozzáférés javítása érdekében;

2. a Magyar Élelmiszerkönyv összes termékcsoportha történő átfogó felülvizsgálatát követően minden esetben teljesüljenek a hazai szabályozásban és az Európai Unió különböző tagállamaiban megtalálható legszigorúbb élelmiszerminőségi jellemzők;

3. működtessen olyan minősítési és minőségellenőrzési rendszert, amely alkalmas arra, hogy az élelmiszerbiztonságot veszélyeztető élelmiszerek a forgalomba ne kerülhessenek, továbbá a fogyasztók tájékoztatást kaphassanak arról, hogy az az összetevőik révén mely élelmiszerek jelentenek egészségi kockázatot rendszeres fogyasztás esetén, illetve melyek azok, amelyek tápértékük alapján magas minőségű kategóriába sorolhatók és így az egészségmegőrzést szolgálják;

4. vezesse be, hogy az ún. „lédig” (kimérve) árult termékek (pl. felvágottak, sajtok, zöldségek)

értékesítésekor közérthető információk kifüggesztése esetében kötelező legyen feltüntetni a termék származását és összetételét (pl. valós hústartalom, adalékanyagok, előállító cég(ek), élelmiszerek tápértékének minősítése);

5. haladéktalanul teremtsen meg az élelmiszer-ellenőrzés rendszerének a korábinál szigorúbb, folyamatos működést biztosító intézményi és végrehajtási feltételeit, hogy a magyar fogyasztók egészségvédelme érdekében csak a magas minőségi szintű élelmiszerértékkel rendelkező termékek kerülhessenek az üzletek polcára;

6. állítsa helyre és működtesse az élelmiszer-biztonsági ellenőrzési illetékességgel és hatáskörökkel rendelkező önálló hatósági rendszereket, erősítse meg azokat a feladat teljes körű ellátására alkalmas személyi és infrastrukturális háttérrel úgy, hogy megfelelő kapacitásuk és felkészültségük legyen a monitoring jellegű folyamatos élelmiszer-felügyeletre, az állampolgárok egészséges élelmiszerekhez való hozzáféréseinek biztosítása érdekében;

7. állítsa helyre a korábbi egységes minisztériumi irányítást, amely a kormányhivatali, majd a járási közigazgatási rendszerbe integrálódott, amivel az egységes országos labor-, és központi vezénylési, információs rendszer sérült, és e megerősítés részeként

a) biztosítsa a hatósági rendszer helyreállítását és - az európai uniós és harmadik országból származó élelmiszerek másodlagos, szűrőpróbaszerű ellenőrzésén túlmenően - az állandó, tételes ellenőrzéshez szükséges hatósági kapacitást, az ehhez szükséges forrásokat az élelmiszerek élelmiszer-biztonsági szempontból való megfelelésének vizsgálatára;

b) biztosítsa a szükséges hatósági kapacitást a fogyasztó megtévesztésének megakadályozására;

8. szüntesse meg az ökológiai termesztéssel, -termeléssel kapcsolatos statisztika-hamisítást, készítsen reális jelentést a biotermékek hazai helyzetéről, és vizsgálja meg hazai forgalmazásuk szélesebb körű elterjesztésének lehetőségeit, tegyen javaslatot az egészséges élelmiszerek piacra jutási esélyeinek fejlesztésére;

9. a gazdálkodókkal együttműködve vezessen be a francia label rouge mintájára egy hiteles élelmiszer-osztályozó rendszert, amely hangsúlyosan megkülönbözteti azokat a termékeket, amelyek a legmagasabb minőségi követelményeknek is eleget tesznek;

10. indítson programot a szükséges pénzügyi támogatás biztosításával annak érdekében, hogy a hazai biotermékek magasabb arányban kerüljenek be a közétkeztetésbe, különös tekintettel a bölcsődékre, óvodákra, iskolákra és egyéb oktatási intézményekre, valamint az egészségügyi intézményekre;

11. alkosson programot a vidéki lakosság számára a háztáji termelés ösztönzésére, a helyi piacokon a helyi élelmiszerek térnyerésének elősegítésére, valamint a megyei jogú városok és a főváros részére teremtsen meg az ahhoz szükséges infrastruktúrát, hogy a magas élelmiszerbiztonsággal előállított termékek a fogyasztókhoz juthassanak; gondoskodjon a termékeknek a termelőtől a fogyasztóig való eljuttatása láncolatának a termékek minőségvédelmét és árrés-csökkentését

szolgált lerövidítéséről; tegyen intézkedéseket az e célokat csak színleg szolgált támogatói gyakorlat felszámolására, mint pl. a Hold utcai piac tanyafejlesztési támogatásával kapcsolatos visszaélések feltárására;

12. kezdeményezze a nemzeti földalapról szóló 2010. évi LXXXVII. törvény szellemétől eltérően, a nagybirtokosoknak átadott állami termőföldek esetében, az eredeti tulajdoni állapot helyreállítását és az állami tulajdon visszaszerzésével a kis- és közepes családi gazdaságok helyzetbehozását, és szüntesse meg a 2010 óta ezzel ellentétesen folytatott gyakorlatot;

13. valósítson meg olyan decentralizált, kisüzemi élelmiszeripar fejlesztési programot, amely a Mészáros Lőrincék és Csányi Sándorok élelmiszeripari monopolhelyzetbe hozása helyett elősegíti a kisüzemi, családi léptékű, országos hálózatot alkotó vállalkozásokat;

14. számolja fel a multinacionális kereskedelmi láncok részére adó- és egyéb támogatáspolitikával nyújtott milliárdos támogatásokat, illetve szükség szerint tegyen javaslatot az Országgyűlés számára az ezeket megalapozó törvényi rendelkezések felülvizsgálatára, az eddigi támogatáspolitikát helyett valósítsa meg a kisvállalkozók adókedvezményekkel és egyéb eszközökkel való támogatását;

15. szüntesse meg azt az egységes területalapú támogatási gyakorlatot, amellyel milliárdos és százmilliós támogatásokat juttat agrárbárok, és ehelyett kezdje meg a helyi élelmiszerellátáshoz és -biztonsághoz érdemben hozzájárulni képes kistermelők hatékony támogatását;

16. a hazai kémiai biztonság megteremtése érdekében alkosson rendeletet a nagyüzemi élelmiszervédelem megvalósítására, és a korábbi engedélyeket visszavonásával haladéktalanul tiltsa be a növényvédelem címén az emberi egészségre kémiai kockázatot jelentő növényvédőszer forgalmazásának engedélyezését;

17. az önkormányzatok, az oktatási intézmények, a szakmai és civil szervezetek bevonásával biztosítson támogatást széles körű felvilágosító programokhoz az egészségtudatos táplálkozás és a fenntartható fogyasztói magatartás megismertetése érdekében.

18. gondoskodjon arról, különösen a központi költségvetés támogatásában részesülő médiumok esetében, hogy az egészségmegőrzés szempontjából rendszeres fogyasztás esetén kedvezőtlen összetételű termékek reklámozására ne kerülhessen sor (hasonlóan pl. a dohánytermékek reklámozási tilalmához).

19. a miniszterelnök útján nyilvánosan kérjen bocsánatot a magyar társadalomtól az eddigi helytelen élelmiszerbiztonsági irányokért, a rákos megbetegedések ilyen okra visszavezethető, egész Európában kiemelkedően magas előfordulási arányaiért, az elhízás, mint népbetegség szükséges tájékoztatás és egészségügyi felügyelet hiányában bekövetkező tömeges elterjedéséért, valamint azért, hogy a probléma felismerésekor is külföldre mutogat saját felelősségének és nyolc éves kormányzásának eddigi helytelen irányát helyett.

20. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Általános indokolás

Magyarország lakosságának és gazdasági fejlődésének alapvető érdeke az élelmiszerbiztonság garantálása. Az egészségmegőrzés, a versenyképesség és pl. a rohamosan fejlődő idegenforgalom szempontjából is szükséges a magas minőségű, az egészségben és munkaképes állapotban eltöltött hosszú élethez szükséges, optimális tápértékű és ár-értékarányban is megfelelő, megfizethető élelmiszerek biztosítása.

Ezt az alapvető emberi jogot a legmagasabb szintű globális, EU és hazai jogi szabályozó eszközök is kinyilvánították.

Az ENSZ az 1985. évi Fogyasztóvédelmi Irányelveiben rögzítette, hogy minden állampolgár fogyasztóként – jövedelemre és társadalmi rangra való tekintet nélkül – alapvető jogokkal rendelkezik. Az ENSZ 1999-ben útmutatót adott közre a fogyasztók védelmére. 2012-ben pedig – összhangban a 2009. évi római Élelmiszerbiztonsági Világ Csúcsértekezlet nyomán született 66/220 számú határozattal –, "Mezőgazdasági fejlődés és élelmiszerbiztonság" címmel átfogó jelentést készített.

Az ENSZ két szakosított szervezete, a FAO (Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezet) és a WHO (Egészségügyi Világ Szervezet) irányadó dokumentumokat dolgozott ki, melyek a nemzetközi, az EU és a hazai élelmiszerszabályozás alapjául szolgálnak.

Az uniós élelmiszer-politika három általános célkitűzése:

- biztonságos és tápláló élelmiszerek és takarmányok biztosítása;
- a növényvédelem, az állategészségügy és az állatjólét magas színvonalának megteremtése;
- megfelelő és átlátható tájékoztatás nyújtása az élelmiszer eredetéről, tartalmáról/címkézéséről és felhasználásáról.

A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról, az 1924/2006/EK és az 1925/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról és a 87/250/EGK bizottsági irányelv, a 90/496/EGK tanácsi irányelv, az 1999/10/EK bizottsági irányelv, a 2000/13/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2002/67/EK és a 2008/5/EK bizottsági irányelv és a 608/2004/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 1169/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet is számos, a fogyasztók szempontjából alapvető követelményt rögzít, így pl:

- A fogyasztók magas szintű egészségvédelmének megvalósítása és a tájékoztatáshoz való jogának biztosítása érdekében biztosítani kell, hogy megfelelő tájékoztatáshoz jussanak az általuk fogyasztott élelmiszerekkel kapcsolatban. A fogyasztói döntéseket többek között

befolyásolhatják az egészséggel és a környezettel kapcsolatos, valamint gazdasági, szociális és etikai megfontolások.

- Az élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásra vonatkozó jogszabályoknak tiltaniuk kell az olyan információk használatát, amelyek félrevezethetik a fogyasztókat, elsősorban az élelmiszerek jellemzőit, hatásait vagy tulajdonságait illetően, vagy az élelmiszereknek gyógyhatást tulajdonítanak. A hatékonyság érdekében ezt a tilalmat az élelmiszerek reklámozására és megjelenítésére is alkalmazni kell.

- Az élelmiszerek jelölésének világosnak és érthetőnek kell lennie, hogy segítsék azokat a fogyasztókat, akik az élelmiszereket és étrendjüket tudatosabban kívánják kiválasztani. Tanulmányok azt mutatják, hogy a jó olvashatóság jelentősen növeli annak lehetőségét, hogy a címkén szereplő információ befolyásolja a célközönséget, és az olvashatatlan termékinformáció az egyik fő oka az élelmiszercímkékkel kapcsolatos fogyasztói elégedetlenségnek.

- A tagállamok a 39. cikk sérelme nélkül az e rendelet által egyedileg nem harmonizált kérdésekre vonatkozóan elfogadhatnak nemzeti intézkedéseket, feltéve, hogy azok nem tiltják, akadályozzák vagy korlátozzák az e rendelet előírásainak megfelelő áruk szabad mozgását.

- A tagállamok számára a helyi gyakorlati feltételektől és körülményektől függően fenn kell tartani a jogot, hogy a nem előre csomagolt élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatás tekintetében szabályokat állapítsanak meg.

A magyar fogyasztóvédelemről szóló törvény is egyértelműen leszögezi, hogy a fogyasztók életének, egészségének és biztonságának védelme érdekében csak biztonságos termék forgalmazható, amiről a gyártó köteles gondoskodni. A termék akkor biztonságos, ha a fogyasztó életét, egészségét, testi épségét a rendeltetésszerű használat nem veszélyezteti.

Orbán Viktor miniszterelnök több alkalommal hangsúlyozta, hogy kitiltaná az országból az Európából ideküldött rossz minőségű élelmiszereket. A határozati javaslat részben ennek a célnak az elérése érdekében íródott. Ugyanakkor tudatában kell lenni, hogy nem csak az a káros, ami higiénés vagy egyéb okból közvetlenül betegséget okoz. Egyes összetételű élelmiszerek rendszeres fogyasztása is egészségre ártalmas lehet, miközben a magas tápértékű élelmiszerek egészségmegtartó hatása is tudományosan bizonyított.

Tény, hogy Magyarország egyik legsúlyosabb problémája a lakosság rossz egészségi állapota, amelynek egyik fontos oka az elfogyasztott élelmiszerek minőségében és mennyiségében keresendő. Magyarország kormányának ezért kiemelt felelőssége van abban, hogy az élelmiszerellátást mindenki számára magas szinten biztosítsa. Ez a feladat már messze túlhalad a gyermekéhezés tarthatatlan helyzetének megoldásán is.

A kereskedelmi láncok a kíméletlen árversenyből kifolyólag abban érdekeltek, hogy lefelé

nyomják a beszerzési árakat. A gyártók azzal teszik olcsóbbá termékeiket, hogy kevesebb hasznos anyagot és egyre több pót- és adalékanyagot használnak. Így jönnek létre pl. azok a felvágottak, amelyekben valódi hús már alig van, vagy az a tejtermékhez hasonlatos áru, amelynek tápértéke sokkal alacsonyabb az eredeti tejnél, vagy tejfölnél. Ezek az "élelmiszeripari-hulladékok" azok, amelyek hosszú távon veszélyeztetik a fogyasztók egészségét. Mindez azonban nem csupán a multinacionális láncok problémája, hanem áthatja a magyar élelmiszergazdaságot és -kereskedelmet is.

A lakosság keveset tud az elfogyasztott táplálék eredetéről, előállításáról, és annak lehetséges élettani hatásairól, noha az elfogyasztott élelmiszereinkben ott vannak a nagyüzemi növénytermesztés vegyszermaradványai, a nagyüzemi állattartás hormonhatású és egyéb gyógyszerei, és a genetikailag módosított takarmányok nyomain is, amelyek szintén a családok asztalaira kerülnek.

Az alacsony minőségű táplálék fogyasztása által hosszú távon okozott betegségek az alábbiak lehetnek:

- 1.) a fogszuvasodás és a fogínysorvadás,
- 2.) a mozgásrendszeri megbetegedések, az un. reumatikus megbetegedések,
- 3.) valamennyi anyagcsere betegség, mint pl. az elhízás, a cukorbetegség, a májkárosodás, az epekő, a vesekő, a köszvény,
- 4.) az emésztőrendszer legtöbb megbetegedése, a székrekedés, a máj, epehólyag, hasnyálmirigy, vékony- és vastagbél megbetegedései,
- 5.) a szív és érrendszeri megbetegedések, mint a szívinfarktus, az érlemezésedés, az agyvérzés,
- 6.) a fertőző betegségek iránti fogékonyság, ami a mindig visszatérő légzőszervi gyulladásokban és hurutokban valamint hólyaghurutban és vesemedence-gyulladásban nyilvánul meg.
- 7.) a legtöbb un. táplálékallergia,
- 8.) az idegrendszer néhány megbetegedése,
- 9.) a rák kialakulásában is része lehet az elfogyasztott élelmiszereknek.

Mindezek alapján indokolt, hogy a Kormány átfogó módon vizsgálja felül a forgalmazott élelmiszerek előállítási körülményeit, egészségi hatásait és az ehhez kapcsolódó fogyasztóvédelmi, tájékoztatási, jogi, gazdasági szabályozási és intézményi, végrehajtási,

ellenőrzési rendszereket. A benyújtott OGY határozat ennek az intézkedéscsomagnak a főbb elemeit tartalmazza.